

O'ZBEKISTONDA MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMINI VA PEDAGOGLARI SHAKLLANTIRISH: PEDAGOGLAR VA OTA-ONALAR UCHUN QAYTA ALOQA PLATFORMASINI TAKOMILLASHTIRISH

Nurmatov Sardor Sidikovich

Qo'qon universiteti Raqamli texnologiyalar va matematika kafedrasida o'qituvchisi

E-mail: nsardor976@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17027452>

Annotatsiya: O'zbekistondagi maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash dasturlari kelajakdagi pedagog o'qituvchilarni ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu kontekstdan kelib chiqqan holda, tadqiqotdan maqsad — bakalavriat bosqichidagi (ya'ni, xizmatga kirishgacha bo'lgan) o'qituvchi tayyorlash dasturi orqali zaruriy pedagogik kompetensiyalar qanday shakllanishini baholashdan iborat bo'ldi. Fenomenologik tadqiqot dizayniga asoslangan holda, mazkur ish O'zbekistonning Qo'qon universiteti maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalari, o'qituvchilari, bo'lim rahbarlari va ta'lim sohasi vakillari ishtirokida olib borildi. Tadqiqot uchun qulaylik nuqtayi nazaridan tanlab olingan jami 18 nafar ishtirokchi jalb etildi. Sifatli ma'lumotlarni yig'ish uchun tuzilgan intervyular va dars jarayonlarini bevosita kuzatish usullaridan foydalanildi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash bo'yicha dastur pedagogik kompetensiyalarni samarali rivojlantiruvchi kuchli tizimga ega. Biroq, bu jarayonda muhim muammolar - amaliyotning cheklanganligi, resurslarning yetishmasligi va til to'siqlari mavjudligi ham ta'kidlandi.

Asosiy xulosalar shuni ko'rsatadiki, ta'lim dasturida amaliy mashg'ulotlar tarkibini kuchaytirish, talabalarga yetarli amaliyot imkoniyatlarini yaratish, darsdan tashqari faoliyatlarni boyitish, bilm-malakani oshirib borishda elektron platformalar foydalanish, baholash usullarini takomillashtirish va izchil, foydali fikr-mulohazalar berishni ta'minlash orqali pedagog o'qituvchi tayyorlash sifatini oshirish zarur.

Kalit so'zlar: Kompetensiya, o'qitish, metodologiya, pedagogika, maktabgacha ta'lim o'qituvchilari, ta'lim platformalari.

FORMATION OF THE PRESCHOOL EDUCATION SYSTEM AND EDUCATORS IN UZBEKISTAN: IMPROVING THE FEEDBACK PLATFORM FOR EDUCATORS AND PARENTS

Abstract: Preschool teacher training programs in Uzbekistan are aimed at developing the skills of future teachers. Given this context, the aim of the study was to assess how the necessary pedagogical competencies are formed through the undergraduate (i.e., pre-service) teacher training program. Based on a phenomenological research design, this work was conducted with the participation of students, teachers, department heads, and representatives of the education sector in the preschool education department of Kokand University of Uzbekistan. A total of 18 participants were recruited for the study, selected on the basis of convenience. Structured interviews and direct observation of lesson processes were used to collect qualitative data. The results showed that the preschool teacher training program has a strong system for effectively developing pedagogical competencies. However, significant challenges in this process were also highlighted, including limited practice, lack of resources, and language barriers.

The main conclusions show that it is necessary to improve the quality of teacher training by strengthening the content of practical exercises in the educational program, creating sufficient

practice opportunities for students, enriching extracurricular activities, using electronic platforms for improving knowledge and skills, improving assessment methods, and ensuring consistent, useful feedback.

Keywords: Competence, Instruction, Methodology, Pedagogy, Preschool Teachers, Educational Platforms.

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАТЕЛЕЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПЛОЩАДКИ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ ДЛЯ ВОСПИТАТЕЛЕЙ И РОДИТЕЛЕЙ

Аннотация: Программы подготовки учителей дошкольных учреждений в Узбекистане направлены на развитие навыков будущих учителей. В связи с этим целью исследования стала оценка того, как формируются необходимые педагогические компетенции в рамках программы бакалавриата (т.е. программы подготовки учителей, предшествующей трудовой деятельности). Работа проводилась по феноменологическому принципу с участием студентов, преподавателей, руководителей кафедр и представителей сферы образования на кафедре дошкольного образования Кокандского университета Узбекистана. Всего для исследования было отобрано 18 участников, отобранных по принципу удобства. Для сбора качественных данных использовались структурированные интервью и непосредственное наблюдение за процессом уроков. Результаты показали, что программа подготовки учителей дошкольных учреждений имеет надежную систему для эффективного развития педагогических компетенций. Однако были выявлены и существенные проблемы в этом процессе, включая ограниченную практику, нехватку ресурсов и языковые барьеры. Основные выводы показывают необходимость повышения качества подготовки педагогических кадров путем усиления содержания практических занятий в образовательной программе, создания достаточных возможностей для практики студентов, обогащения внеклассной деятельности, использования электронных платформ для совершенствования знаний и навыков, совершенствования методов оценки и обеспечения последовательной и полезной обратной связи.

Ключевые слова: Компетенция, Обучение, Методика, Педагогика, Воспитатели дошкольных учреждений, Образовательные платформы.

KIRISH

“Sarflangan investitsiyalar ortig‘i bilan qaytishiga shubha yo‘q” - Shavkat Mirziyoyev¹

Davlat rahbari nutqining avvalida soha bo‘yicha dunyodagi vaziyatga to‘xtalib, millionlab bolalarning boshlang‘ich bilim olish imkoniyati cheklangani, mutaxassislar birgalashib, maktabgacha ta‘lim qamrovini oshirishi muhimligini aytdi. O‘zbekistonda «inson qadri, uning huquq va manfaatlar – oliy qadriyat» degan tamoyil asosida aholi uchun munosib turmush sharoitlari yaratilayotgani ta‘kidlandi.

«Bu borada, avvalambor, yoshlar va bolalarga e‘tibor va amaliy g‘amxo‘rlik ko‘rsatish, ularni jismoniy va ma‘naviy barkamol etib tarbiyalashga alohida ahamiyat qaratmoqdamiz. Bolalarni kichik yoshdan boshlab rivojlantirish orqali kelajakda ularning o‘zligini to‘la namoyon

¹ <https://kun.uz/news/2022/11/15/sarflangan-investitsiyalar-ortigi-bilan-qaytishiga-shubha-yoq-shavkat-mirziyoyev-maktabgacha-talim-sohasiga-etibor-haqida?q=%2Fuz%2Fnews%2F2022%2F11%2F15%2Fsarflangan-investitsiyalar-ortigi-bilan-qaytishiga-shubha-yoq-shavkat-mirziyoyev-maktabgacha-talim-sohasiga-etibor-haqida>

etishiga mustahkam zamin yaratayapmiz. Zero, bu ezgu maqsadimiz yo'lida sarflangan investitsiyalar ertaga bir necha barobar ortig'i bilan qaytishiga shubha yo'q», – dedi Shavkat Mirziyoyev.

Erta bolalik inson rivojlanishining muhim bosqichidir va bu davr tug'ilishdan boshlab sakkiz yoshgacha bo'lgan turli bosqichlarga bo'linadi. Ushbu davrda bola jismoniy, kognitiv (aqliy), hissiy va ijtimoiy jihatdan rivojlanadi (Kirkpatrick, 2021). Maktablarda bolalarning individual ehtiyojlariga mos javob qaytarish nafaqat maktabgacha ta'limdan boshlang'ich maktabga o'tish jarayonining muvaffaqiyatli kechishi, balki bolaning maktabga tayyorligi uchun ham muhim hisoblanadi (Naudeau va boshq., 2011). Shu sababli, erta bolalik davrini rivojlantirish dasturlari aniq maqsadlarga ega bo'lishi, bolaning o'zini erkin his qiladigan muhit — xavfsiz o'quv muhiti, malakali pedagogik xodimlar va bolalar uchun qulay sharoitlar bilan ta'minlangan bo'lishi lozim.

ASOSIY QISM

Turli mintaqalarda kelajakdagi maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash bo'yicha boy tajribalar mavjud. Masalan, Qozog'istondagi o'qituvchilarni tayyorlash dasturlari ularning dars jarayonidagi amaliyotlari va pedagogik kompetensiyalariga ijobiy ta'sir ko'rsatgani aniqlangan.²

Bundan tashqari, Chilida pedagogik kompetensiyalarni amaliy tajribalar, reflektiv (tahlilga asoslangan) faoliyatlar va kasbiy rivojlanish orqali shakllantirishga alohida e'tibor qaratiladi (Treviño va boshq., 2013). Finlyandiyada esa maktabgacha ta'lim o'qituvchilari uchun yuqori sifatli ta'lim tizimi mavjud bo'lib, u ilmiy asoslangan pedagogik bilimlar, amaliy tajribalar hamda tanqidiy fikrlash va muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga urg'u beradi (Sahlberg, 2011; Toom va boshq. 2010).

Ushbu tajribalar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarni sinfda samarali ishlashlari uchun zarur bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirishda keng qamrovli, kontekstga mos va kasbiy rivojlanishga yo'naltirilgan ta'lim dasturlarining roli nihoyatda katta.

O'zbekistonda rasmiy maktabgacha ta'lim yoshi (3–5 yosh)dagi bolalarning maktabgacha ta'limga qamrovi, mamlakatdagi barcha yoshdagi bolalarga emas, aynan shu toifadagilarga tegishlidir. Bu esa O'zbekiston ta'lim tizimidagi ijobiy o'zgarishlarni, xususan, maktabgacha va boshlang'ich ta'limga kirish imkoniyatlarining kengayib borayotganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, bu holat ta'limni yanada to'liq qamrab olish va ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ro'yxatga olish darajasini oshirish borasidagi doimiy harakatlarning zarurligini ta'kidlaydi.

O'zbekistonda yuqori sifatli maktabgacha ta'lim muassasalari uchun o'qituvchilar tayyorlash borasida jiddiy harakatlar amalga oshirilgan bo'lib, bu jarayon xalqaro hamkorliklar yordamida qo'llab-quvvatlangan. Mamlakatda o'qituvchilarni tayyorlash dasturlari nazariy bilimlar bilan amaliy tajribalarni uyg'unlashtirgan holda, o'quvchilarga pedagogik va fan bo'yicha bilimlarni berishga yo'naltirilgan.

O'zbekiston maktabgacha ta'limning muhimligini e'tirof etgan holda, o'qituvchilarni bolalar rivoji, o'yin asosida o'qitish va sinfni boshqarish kabi yo'nalishlarda tayyorlash uchun O'qituvchilar tayyorlash kollejlarida EBDT (Erta bolalik davridagi ta'limi) diplom dasturini joriy

² <https://aniq.uz/uz/yangiliklar/maktabgacha-talim-agentligi-qozogiston-bolalar-bogchasining-ish-tajribasi-bilan-tanishdi>

qilgan³. Hududiy darajadagi uzluksiz kasbiy rivojlanish dasturlari esa o'quv rejalashtirish, baholash va ota-onalar bilan ishlash kabi ko'nikmalarni mustahkamlashga qaratilgan⁴

Biroq, shuncha harakatlarga qaramay, O'zbekistonda EBDT o'qituvchilarni tayyorlash dasturining samaradorligi yetarli darajada o'rganilmagan. To'liq baholashlarning yo'qligi bu dastur maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining pedagogik salohiyatiga qay darajada ta'sir qilayotganini shubha ostiga oladi va bu dastur samaradorligiga nisbatan savollar tug'diradi. Bu esa bolalarning maktabga tayyorgarligi va akademik muvaffaqiyatini ta'minlash uchun erta yoshdagi ta'lim sifatini kuchaytirish maqsadida yanada mustahkam baholash tizimlariga ehtiyoj borligini ko'rsatadi.

Ma'lumki, universitetlar EBDT sohasida mutaxassislarni tayyorlaydi, ular ko'proq dars bermaydigan yuqori lavozimlar, ya'ni hududiy mutaxassislari yoki o'qituvchilar sifatida faoliyat yuritadi. Shu sababli, maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash vazifasi o'qituvchilarni tayyorlash kollejlari yoki maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining pedagogik malakalarini oshirish uchun zarur bo'lgan pedagogik kompetensiyalarga ega emas.

Yana bir muammo — ko'plab hududlarda maktabgacha ta'lim o'qituvchilari uchun maxsus kollejlarning yetarli emasligi va mavjudlarining faoliyati ustidan nazoratning sustligidir. Ta'lim muassasalari faoliyatini boshqarish va o'quv dasturlarini monitoring qilish tizimlarining yo'qligi tayyorgarlik sifatini oshirish yo'lidagi harakatlarga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu muammolar O'zbekistonda yetarli pedagogik malakaga ega bo'lgan maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining tanqisligiga olib kelmoqda. Shu boisdan, o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga nisbatan nazorat mexanizmlarini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega.

So'nggi tadqiqotlar O'zbekistonda maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashning turli jihatlarini yoritgan bo'lsa-da, bu dasturlar qanday qilib o'qituvchilarning pedagogik ko'nikmalarini rivojlantirayotgani yoki fan bo'yicha bilimlarini oshirayotganiga doir yetarli tushuncha mavjud emas. Masalan, ilk qadam o'quv dasturi dolzarbligi, o'qituvchilarning malakasi va tanlov mezonlarini o'rgangan va o'qituvchilarni tayyorlash dasturidagi nomutanosibliklarni ko'rsatib o'tgan. Ularning fikricha, dasturda ko'proq fan bo'yicha bilimlarga e'tibor qaratilgan bo'lib, bu bolalar rivojini har tomonlama qo'llab-quvvatlash imkoniyatini cheklaydi.

Garchi bu tadqiqotlar muhim fikrlarni taqdim etsa-da, ular o'qituvchilarni tayyorlash jarayonining alohida jihatlariga qaratilgan bo'lib, pedagogik kompetensiya qanday shakllanayotgani bo'yicha kengroq tahlilni yetarlicha ta'minlamaydi.

Quyidagi muammo asoslari asosida ushbu tadqiqot quyidagi asosiy savolga javob izlaydi: **“O'qituvchilarni tayyorlash dasturlari maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini qanday rivojlantiradi?”**

Shu sababli, ushbu tadqiqot quyidagi kichik birliklarni ko'rib chiqadi: Ta'lim berish usullari, Turli o'quv uslublari, Amaliy o'quv faoliyatlari, Darsdan tashqari mashg'ulotlar, Baholash amaliyotlari, Fikr-mulohazalar (feedback), Harakat davomida uchraydigan muammolar

Ushbu asosiy savolga javob izlab, tadqiqot maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi sifatli o'qituvchilarni tayyorlash dasturlarini ilgari surishni maqsad qiladi.

³ <https://www.thelearningapps.com/uz/importance-of-early-childhood-education/>

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 21.06.2024 yildagi PQ-231-son

Adabiyotlar sharhi: Maktabgacha ta'lim o'qituvchilarida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish.

Avvalgi muhokamalardan ko'rinib turibdiki, pedagogik kompetensiyalar maktabgacha ta'lim o'qituvchilari uchun juda muhim hisoblanadi va har qanday kasbiy tayyorgarlik dasturining ajralmas qismi bo'lishi kerak. Bu borada ta'lim tizimi va tegishli manfaatdor tomonlar o'zlarining siyosiy asoslarini, tayyorlov dasturlarini, o'quv rejalari va metodlarini qayta ko'rib chiqishlari zarur.

O'zbekiston ta'lim tizimi va unga qarashli muassasalar ushbu ustuvor yo'nalishlarga e'tibor qaratishi lozim. Quyidagi asosiy omillar alohida ahamiyatga ega: Maqsadli siyosiy asos yaratish, Kompetensiyaga asoslangan o'qituvchi tayyorlash dasturlarini ishlab chiqish, Muassasalarning imkoniyatlarini kengaytirish, Tanlov mezonlarini moslashtirish

Maqsadli siyosiy asoslarni yaratish

Siyosiy asoslar — bu ma'lum bir sohada siyosatlarni yaratish va amalga oshirish uchun zarur bo'lgan muhim yo'riqnomalar hisoblanadi. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash uchun kuchli siyosiy asos zarur.

Shuningdek, tomonidan olib borilgan tadqiqotda Koreya, Xitoy va Buyuk Britaniya kabi mamlakatlarning siyosiy asoslari tahlil qilinib, ularning o'qituvchi standartlari va murabbiylik dasturlari maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashi ta'kidlangan.

Ushbu topilmalar shuni ko'rsatadiki, agar O'zbekiston ham o'z maktabgacha ta'lim siyosatida shunga o'xshash elementlarni joriy etsa, o'qituvchilarni tayyorlash dasturlarining samaradorligi sezilarli darajada ortadi.

Kompetensiyaga asoslangan o'qituvchilarni tayyorlash dasturini ishlab chiqish

Kompetensiyaga asoslangan ta'lim (KBT) haqida tarjima: Kompetensiyaga asoslangan ta'lim (KBT) kurslarni tugallash yoki kreditlar to'plashdan ko'ra, muhim ko'nikma va kompetensiyalarni egallashga e'tibor qaratadi (Mitchell va boshq., 2017). 1970-yillarda paydo bo'lgan bu yondashuv ta'lim natijalarini mehnat bozorining o'zgaruvchan talablariga bog'lash va rasmiy malakalardan tashqarida ham uzluksiz o'rganishni rag'batlantirishni maqsad qiladi (Lerkanen va boshq., 2016).

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashda KBTni joriy etish yosh bolalar bilan samarali ishlay oladigan amaliy ko'nikmalarga ega pedagoglarni yetishtirish uchun nihoyatda muhimdir. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv zarurligi maktabgacha ta'limdagi muammolar bilan bog'liq holatlarda ayniqsa yaqqol namoyon bo'ladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, hozirgi o'qituvchi tayyorlash dasturlari ko'pincha aynan maktabgacha ta'limga zarur bo'lgan kompetensiyalarni e'tibordan chetda qoldiradi (Mulugeta, 2015).

Mazkur kompetensiyalarni rivojlantirishga urg'u berish orqali o'qituvchi tayyorlash dasturlari o'qituvchilarni o'quvchilarning va jamiyatning turli ehtiyojlariga moslashishga yaxshiroq tayyorlaydi.

Xalqaro tajribalar samarali KBTni amalga oshirish bo'yicha foydali saboqlar beradi. Masalan, Lerkanen va boshqalar (2016) tomonidan o'tkazilgan tadqiqot Finlyandiya ta'lim tizimi o'qituvchilardan pedagogik kompetensiyani namoyon etishni talab qilishini ko'rsatadi. Bu esa ularni bolalarning ta'lim olishini samarali qo'llab-quvvatlashga tayyorlaydi.

Xuddi shunday, Jung va Recchia (2018) tomonidan olib borilgan tadqiqot Koreyada o'quv dasturi bo'yicha bilimlar va baholash amaliyotlari kabi standartlar maktabgacha ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashda muhim rol o'ynashini aniqlagan. Biroq, Samara va boshqalar (2006)

kabi ba'zi tadqiqotchilar haddan tashqari kompetensiyalarga urg'u berish o'qituvchilarning rivojlanishini cheklab qo'yishi mumkinligini ta'kidlaydilar. Shunga qaramay, ramkaviy tahlil va natijaviy baholashlarga asoslangan boshqa tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, yaxshi tuzilgan kompetensiyaga asoslangan yondashuv maktabgacha ta'lim o'qituvchilarining tayyorgarlik darajasini oshiradi.

Shu bois O'zbekiston uchun xalqaro tajribalarni o'zining mahalliy sharoitiga moslab tatbiq etish va maktabgacha ta'lim uchun zarur kompetensiyalarni ustuvor yo'nalish qilib belgilagan holda o'qituvchi tayyorlash dasturlarini ishlab chiqish nihoyatda muhimdir. Bunday yondashuv nafaqat maktabgacha ta'lim o'qituvchilari tayyorgarligining sifatini oshiradi, balki milliy ta'lim maqsadlariga ham mos keladi va mamlakat bo'ylab yosh bolalarning ta'lim natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda qo'llanilgan metodlar tadqiqot muammosini tizimli tarzda hal qilishga qaratilgan keng qamrovli strategiya va harakat rejasiga asoslangan. Tadqiqot maqsadlari va mavzuning murakkab, nozik mohiyatiga mos ravishda sifatli (qualitative) yondashuv tanlandi. Denzin va Lincoln (2018) ta'kidlaganidek, sifatli tadqiqot odamlarning o'z tajribalariga qanday ma'no berishlarini tushunishda muhim bo'lib, ishtirokchilarning qarashlari boyligini ochib berishda samaralidir. Merriam va Tisdell (2016) esa aniq belgilangan sifatli metodologiya nafaqat tadqiqot dizaynini shakllantirish, balki topilmalar ishonchligi va haqqoniyligini oshirishda ham muhimligini ta'kidlaydilar. Sifatli metodlardan foydalanish ushbu tadqiqotga mavzu bo'yicha chuqur, kontekstga mos tushunchalarni hosil qilish imkonini beradi.

Fenomenologik asosga ega sifatli tadqiqot yondashuvi tanlanib, bu orqali maktabgacha ta'lim o'qituvchiligi bo'yicha o'qiyotgan nomzodlarning pedagogik ko'nikmalarni rivojlantirishdagi bevosita tajribalari chuqur o'rganildi (Rovai va boshq., 2013; Creswell va Creswell, 2018). Bu usul ishtirokchilarning hayotiy tajribalari asosida chuqur tahlil olib borish imkonini beradi va kompetensiyani shakllantirishdagi subyektiv holatlarni aks ettiradi. Ishtirokchilardan batafsil hikoyalarni olish maqsadida yarim strukturalashtirilgan (yarim erkin) individual intervyular o'tkazildi. Bu esa oldindan belgilangan qarashlarni yuklamasdan, kompetensiyani rivojlantirishning insoniy jihatlarini mahalliy nuqtai nazardan yoritishga imkon berdi (Flick, 2013; Brinkmann, 2015; Braun & Clarke, 2013). Bundan tashqari, to'rt nafar maktabgacha ta'lim o'qituvchilari tayyorlanayotgan sinflarda bevosita kuzatuvlar o'tkazilib, ishtirokchilar hikoyalarni yanada boyitdi va topilmalar kontekstini to'ldirdi.

Namuna hajmi va tanlab olish usullari

Tadqiqotda jami 18 nafar ishtirokchi qamrab olindi. Ular quyidagilardan iborat: 8 nafar maktabgacha ta'lim o'qituvchiligi bo'yicha o'qiyotgan nomzod, 6 nafar o'qituvchi (instruktor), 2 nafar kafedra mudiri va 2 nafar ta'lim sohasidagi rasmiy shaxs. Ushbu ishtirokchilar O'zbekistonning beshta mintaqasidagi maxsus tanlab olingan olti nafar pedagogika kollejlari (Dunyoxon, Muhlisaxon, Anvarjon, Akmaljon, Shahloxon, Muyassarxon)lar saralandi.

Tanlab olish jarayonida maktabgacha ta'lim nomzodlari va instruktorlari uchun **qulaylikka asoslangan tanlash (convenience sampling)** usuli qo'llanildi, kafedra mudirlari va ta'lim rasmiylari esa **maqsadli tanlab olish (purposive sampling)** usuli asosida tanlandi. Salkind (2010) ta'kidlaganidek, ushbu yondashuv ishtirokchilarning maktabgacha ta'lim bo'yicha tayyorgarlik jarayonidagi roli va tajribasiga asoslanib tanlanishi orqali turli va chuqur qarashlarni taqdim etishda foydali bo'ladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ushbu tadqiqot raqamli vositalar erta bolalik davrida ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda qanday muhim rol o'ynashi haqidagi bilimimizni oshiradi. Raqamli kontekstli o'qishni maktabgacha ta'limga integratsiyalashuvi kognitiv va ijodiy rivojlanishni kuchaytirish uchun samarali yondashuv sifatida va'da beradi. Nazariy tushunchalar va amaliy dasturlarni taklif qilish orqali ushbu tadqiqot raqamli boyitilgan hikoyalar yoshlarda ijodkorlikni rivojlantirish uchun kuchli strategiya bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

Asosiy maqsad o'qituvchilar va ota-onalarni qo'llab-quvvatlash bo'lishi kerak. Ehtiyojlarga asoslangan shaxsiy kasbiy rivojlanish va oilaviy ta'lim dasturlari eng asosiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqish jumaladan tarbiyalanuvchilarning ta'limiy va tarbiyaviy tomondan rivojlantirish eng asosiy maqsadlardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Li, J., & Wang, X. (2021). "Mobile Applications in Language Learning: A Review of Effectiveness". *Journal of Educational Technology*, 12(3), 45-56.
2. Chen, Y., & Zhang, H. (2023). "AI-Based Pronunciation Training Tools for Language Learners". *Language Learning & Technology*, 27(1), 89-102.
3. García, M., et al. (2022). "Gamification in Language Education: Enhancing Motivation". *Educational Research Journal*, 15(4), 123-134.
4. Kim, S., & Lee, J. (2024). "Virtual Reality in Language Learning: Immersive Experiences". *Journal of Virtual Learning Environments*, 8(2), 67-78.
5. Ahmedova, G. (2024). "Elektron ta'limda interaktiv texnologiyalarning o'rni". *Toshkent Davlat Universiteti Xabarnomasi*, 10, 201-207.
6. Brown, T., & Smith, L. (2019). "Online Platforms for Language Education". *Journal of Online Learning*, 7(3), 34-45.
7. Johnson, R., & Lee, K. (2020). "Smart Education Systems Using IoT". *International Journal of Educational Technology*, 9(2), 56-67.
8. Wang, L., & Zhao, Q. (2022). "Data Security in E-Learning Platforms". *Journal of Cybersecurity*, 5(1), 78-89.
9. Arduino. (2021). *Arduino Nano Documentation*. <https://www.arduino.cc/en/Guide/ArduinoNano>
10. Lee, S., & Park, J. (2023). "IoT-Based Monitoring in Education". *IEEE Transactions on Education*, 66(4), 345-356.
11. Smith, A., & Taylor, P. (2020). "Interactive Technologies in Language Teaching". *Journal of Language Education*, 14(2), 89-101.
12. Zhang, Q., & Liu, W. (2022). "Augmented Reality in Language Learning". *Educational Technology Research*, 18(3), 67-79.
13. Yo'ldashev, A., & Solidjonov, D. (2022). YANGI INNOVATION TEXNOLOGIYALAR VA ULARNI TA'LIM OLISH MUHHITIDA QO'LLANISHI. *Yosh tadqiqotchi jurnali*, 1(3), 198-204.
14. Yoldashev, A. E. O., Nishonqulov, S. F. O., & Yoldasheva, M. R. Q. (2021). Ta'limdagi axborot texnologiyalari. *Scientific progress*, 2(3), 806-813.
15. Yo'ldashev, A. (2022). Ta'limda suniy intellektning kuchi. *Ta'lim fanlari bo'yicha akademik tadqiqotlar*, 3 (11), 726-729.

16. Yuldashev, A., & Xusanova, M. (2022). THE ROLE OF STUDENT VOICES IN THE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF EDUCATION AND COMPUTER SCIENCES (CAJECS)*, 1(6), 29-32.
17. Yo‘ldashev, A. (2023). Elektron ta’limning jamiyatdagi tadbig’i. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 2(2), 105-107.
18. Alijon, M., Iqlimaxon, A., & Asilova, S. (2023). BOSHLANG ‘ICH SINF O ‘QUVCHILARINI MAKTABGA MOSLASHUVIDA PSIXOLOGIK YORDAM. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 861-864.
19. Yuldashev, A. (2022). DEVELOPMENT OF ECONOMIC ACTIVITIES OF ENTERPRISES ON THE BASIS OF DIGITIZATION. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(3), 251-257.
20. Axrorjon, Y., Alijon, M., & Iqlima, A. (2022). Faol texnologiyalarni o‘smirlar psixologiyasiga ta’siri. *Ta’lim fidoyilari*, 13(6), 263-266.
21. Axrorjon, Y., Madinaxon, S., Umida, M., & Alijon, M. (2022). Internet texnologiyalari innovatsiyalar. Sun’iy intellektni rivojlantirish. *Ta’lim fidoyilari*, 7(8).
22. Axrorjon, Y. L. (2023). MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYLARDAN FOYDALANIB SAMARALI MASHG‘ULOT O‘TISHNING AVFZALIKLARI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 149-150.
23. Axrorjon, Y. L. (2023). INGLIZ TILINI O‘QTISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING FOYDALI TOMONLARI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1174-1176.